

บทที่ 3

ประวัติและพฤติกรรมการเลือกตั้งที่ผ่านมา ของกรุงเทพมหานคร และเขตห้วยขวาง

ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครหรือที่เรามักจะเรียกกันว่า “บางกอก” ชาวต่างประเทศที่รู้จักประเทศไทยจะเรียก Bangkok เมืองบางกอกเป็นเมืองหลวงที่มีความเจริญมาช้านานตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2325 ที่แรกเริ่มก่อกรุงเทพมหานครฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา จนถึงปัจจุบันนับกาลนานได้ 200 ปีมาแล้ว กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่อยู่ตั้งยืนยงมานานประกอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองสายต่าง ๆ จำนวนมากจนนับได้ว่าเป็น “เวนิสแห่งตะวันออก”

กรุงเทพมหานครจัดเป็นมหานครที่ใหญ่ที่สุดเมืองหนึ่งในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีประชากรหนาแน่น เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้าการลงทุนที่สำคัญทั้งในและต่างประเทศ ปัจจุบันกรุงเทพฯ มีประชากรในทะเบียนถึง 5,570,743 คน จากศูนย์ข้อมูลทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

กรุงเทพมหานครเมืองหลวงของไทย หรือกรุงรัตนโกสินทร์นี้ เดิมมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช การบริหารราชการแผ่นดินมีพระมหากษัตริย์ เป็นผู้

บริหารแผ่นดินเพียงผู้เดียว ต่อมาทรงมอบหมายให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ควบคุมดูแลราชการให้ขึ้นต่อ กรมเวียง โดยมีเสนาบดีกรมเวียง จากเวียง วัง คลัง นา เป็นผู้รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดินรองลงมา

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2429 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้จัดให้มีการปกครองนครแบบ board of Gounciller ship โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชวงศ์และข้าราชการ ร่วมกันเป็นคอมมิตี (Committee)¹ จัดบริหารนครหลวงเป็นทำนองเทศบาล และต่อมาเมื่อทรงเห็นว่าการบริหารในรูปแบบนี้ล่าช้า จึงยกเลิกคอมมิตี จัดตั้งเป็นกระทรวงเมือง ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นกระทรวงนครบาล มีเสนาบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาพระนครธนบุรีกับหัวเมืองใกล้เคียง เช่น มีนบุรี ปทุมธานี นครเขื่อนขันธ์ สมุทรปราการ อยุธยา รวมเรียกว่า มณฑลกรุงเทพฯ ใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นโดยอนุโลมและต่อมาอีก 11 ปีคือใน พ.ศ.2440 (ร.ศ.116) ได้มีการกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานปกครองเมืองหลวง และต่อมาให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมดำเนินงานกับข้าราชการ และเป็นผู้บริหารงานของท้องถิ่นทั้งหมด แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงประกาศให้เรียก “กรุงเทพฯ” แทนการเรียก “มณฑลกรุงเทพฯ” แต่ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของเสนาบดีกระทรวงนครบาล ครั้นยุบกระทรวงนครบาลรวมกับกระทรวงมหาดไทยเมื่อ

¹ สยามรัฐ วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2539 หน้า 5.

พ.ศ. 2465 จึงได้ตั้งสมุหนครบาล เป็นผู้บริหารกรุงเทพมหานคร² จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค กลายเป็นจังหวัดและอำเภอ จึงมีผลทำให้จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีมีฐานะเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ

ในปีเดียวกันนี้เองได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.2479 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลกรุงเทพฯ ขึ้น เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 และเริ่มเปิดดำเนินงานในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 โดยได้ทำการเข้าบ้านคุณหญิงลิ้นจี่ สุรียานูวัตร เป็นสำนักงาน มีพลเอกเจ้าพระยารามราฆพ เป็นนายกเทศมนตรีคนแรก

สำหรับเทศบาลนครธนบุรีก็มีการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งเทศบาลนครธนบุรี พ.ศ. 2479 เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 เปิดดำเนินงานเมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2480 โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ข้างบ้านเจ้าจอมพิศ ข้างวัดประยูรวงศาวาส ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลกรุงเทพฯ และเทศบาลนครธนบุรี จึงมีผลทำให้เทศบาลของทั้งสองแห่งเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนจะลอกเลียนแบบและวิธีการมาจากประเทศประชาธิปไตยตะวันตก เนื่องจากทั้งสองจังหวัดมีลักษณะการปกครองที่คล้ายกัน และมีความใกล้ชิดกัน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2514 รัฐบาลคณะปฏิวัติ ซึ่งมีจอมพลถนอม เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 ให้รวม

² ดร.ชวรงค์ ฉายะบุตร ; การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2539), หน้า 169.

จังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกันเป็น “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” มีฐานะเป็นจังหวัด มีผู้บริหารเรียกว่า ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และรองผู้ว่าราชการ 2 คน และในปีเดียวกันนี้ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 ได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 26 ให้รวมเทศบาลนครหลวง กรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า เทศบาลนครหลวง มีฝ่ายบริหารคือ คณะเทศมนตรี ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนตำแหน่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครหลวงกำหนดให้ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็นโดยตำแหน่ง (สมัยนั้นแต่งตั้งให้นายวิญญู อังคนารักษ์ เป็นผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรี)

ในที่สุดในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 ก็มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ให้มีการจัดรูปการปกครองนครหลวงกรุงเทพธนบุรีใหม่เป็น “กรุงเทพมหานคร” โดยรวมกิจการของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเทศบาลนครหลวงและสุขาภิบาลในเขตนครหลวงเข้าไว้รวมกัน ต่อมา มีการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ในปี พ.ศ. 2518 และในปีเดียวกันนี้ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2518 ในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร โดยให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพ แต่ก็มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมรวมทั้งหมด 5 ครั้ง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการปกครองกฎหมายระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 นี้ ทำให้กรุงเทพมหานครต้องมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองมาจากการเลือกตั้ง โดยจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2518 ในครั้งนี้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนแรกคือ นายธรรมนูญ เทียนเงิน

รูปแบบการปกครองที่มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร 2518 ดำเนินงานไม่ได้นานเนื่องจากเกิดการขัดแย้งกันอย่างรุนแรง จึงทำให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครต้องถูกถอดถอนจากตำแหน่ง โดยคำสั่งตามมาตรา 21 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี ขณะนั้นได้มีคำสั่งวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2520 พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2520 และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ รวมทั้งสมาชิกกรุงเทพมหานคร ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงมีการปกครองในลักษณะมีผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ สมาชิกสภากรุงเทพมหานครมาจากการ แต่งตั้งจากรัฐบาลตลอดมา

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2528 ได้มีการประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่า

ราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตภายใน 90 วัน ดังนั้นจึงมีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งอีกครั้งในวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 นับเป็นครั้งแรกที่มีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตในครั้งนี้มีผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง 10 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งคือ พลตรีจำลอง ศรีเมือง

ในรูปแบบการปกครองตามพระราชบัญญัติ ฉบับที่ 2528 กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการการเมืองซึ่งมาจากการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อีก 4 ท่าน มีสภากรุงเทพมหานครทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ ทั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพและสภากรุงเทพมหานคร อยู่ในตำแหน่งในวาระคนละ 4 ปี พื้นที่การปกครองแบ่งเป็นเขตและแขวง

ดังนั้นตามพระราชบัญญัติ ฉบับที่ 2528 จึงมีผลให้ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งได้รับเลือกตั้งใน วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2528 ได้แต่งตั้งรองผู้ว่าอีก 4 ท่าน จนกระทั่งวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ว่ากรุงเทพมหานครได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 จึงได้มีการเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานครอีกครั้งในวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2533 ผลปรากฏว่า พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกตั้งอีกวาระหนึ่ง และได้แต่งตั้งรองผู้ว่า กรุงเทพมหานครอีก 4 ท่าน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้ลาออกเพื่อรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชั้นใหม่ เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2535 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ศาสตราจารย์ ร.อ.กฤษฎา

อรุณวงศ์ ณ อยุธยา ได้รับเลือกเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และหม่อมดวาระในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2539 จึงจัดให้มีการเลือกตั้งตามกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้สมัครอิสระได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ฉบับปี พ.ศ. 2528 กำหนดให้ กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเข้ามารับผิดชอบในการบริหารโดยตรง ทำให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่การแต่งตั้งที่มองผู้ว่ามักมีปัญหาขัดแย้งกันในเรื่องการลาออกของรองผู้ว่าทุกสมัยตั้งแต่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง

กรุงเทพมหานครมีการปกครองเป็นอิสระแก่ตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่น มีผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ที่มาจากการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรี 8 ท่าน คือ

1. นายชำนาญ	ยุวบูรณ์	แต่งตั้งเมื่อ 1 มกราคม 2516
2. นายอรรถ	วิสูตรโยธาภิบาล	แต่งตั้งเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2516
3. นายศิริ	สันตะบุตร	แต่งตั้งเมื่อ 5 มิถุนายน 2517
4. นายสาย	ทุดยเจริญ	แต่งตั้งเมื่อ 29 พฤษภาคม 2518
5. นายชลอ	ธรรมศิริ	แต่งตั้งเมื่อ 29 เมษายน 2520
6. นายเชาว์ศน์	สุดลาภา	แต่งตั้งเมื่อ 24 กรกฎาคม 2522
7. พลเรือเอกเทียม	มกรานนท์	แต่งตั้งเมื่อ 28 เมษายน 2524
8. ดร.อาษา	เมฆสวรรค์	แต่งตั้งเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2527

ส่วนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่มีการเลือกตั้งจากประชาชน คือ

1. นายธรรมนูญ เทียนเงิน เลือกตั้งเมื่อ 10 สิงหาคม 2518
2. พลตรีจำลอง ศรีเมือง เลือกตั้งเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2528
3. พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับการเลือกตั้ง 7 มกราคม 2533
4. ศาสตราจารย์ร้อยเอกกฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ได้รับการเลือกตั้ง 19

เมษายน พ.ศ. 2535 ครบวาระจากตำแหน่งในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2539

กรุงเทพมหานครจึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครขึ้นมาครั้งใหม่ ในวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ซึ่งผลการเลือกตั้งการเลือกตั้งในครั้งนี้จากผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำนวน 29 คน ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดคือ นายพิจิตต รัตตกุล ชนะคะแนนเสียง 768,994 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 48.73 ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมด เปรียบเทียบกับ พลตรี จำลอง ศรีเมืองซึ่งได้รับเลือกตั้งมาเป็นลำดับที่ 2 ได้คะแนน 514,401 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.60 ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากนายพิจิตต รัตตกุล มิใช่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหน้าใหม่แต่อย่างใด นายพิจิตต รัตตกุล เคยสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2535 และไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ได้รับเลือกตั้งคือ ศาสตราจารย์ ร้อยเอก กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา สังกัดพรรคพลังธรรม ได้คะแนน

363,668 คะแนน สำหรับนายพิจิตต รัตตกุล ได้คะแนนมาเป็นอันดับ 2 คือ 305,740 คะแนน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 761,683 คน คิดเป็นร้อยละ 23.02 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ประวัติความเป็นมาของสำนักงานเขตห้วยขวาง

เขตห้วยขวาง จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516 ลงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2516 ด้วยการแบ่งพื้นที่บางส่วนของเขตพญาไทมาจัดตั้งประกอบด้วยพื้นที่ 2 แขวง คือ แขวงห้วยขวาง และแขวงบางกะปิ มีเนื้อที่ประมาณ 14.95 ตารางกิโลเมตร เริ่มให้บริการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ในขั้นแรกของการปฏิบัติงานสถานที่ว่าการเขต อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์การทำงานได้อาศัยอาคารที่ว่าการเขตพญาไท (เดิม) และอาศัยศูนย์บริการสาธารณสุขสามเสน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่แขวงสามเสนใน เขตพญาไทปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราว ต่อมาได้สร้างอาคารที่ว่าการเขตห้วยขวางขึ้นที่ถนนประชาราษฎร์บำเพ็ญแขวงห้วยขวาง จึงได้ย้ายมาปฏิบัติงานในสถานที่ใหม่ ต่อมาปรากฏว่าประชาชนมีความสับสนและเดือดร้อนเนื่องจากประชาชนไม่ทราบการแบ่งแนวเขตในท้องที่เขตห้วยขวางตามที่ประกาศไว้ โดยเฉพาะท้องที่แขวงสามเสนใน เขตพญาไท และท้องที่แขวงสามเสนนอก เขตบางกะปิ ซึ่งทั้ง 2 แขวงนี้มีเขตท้องที่ติดต่อกับแขวงและเขตห้วยขวาง ประชาชนในท้องที่ดังกล่าวส่วนมากจะมาติดต่อราชการที่เขตห้วยขวางเสมอ เพราะอยู่ใกล้ และการสัญจรไปมาสะดวก ทำให้ประชาชนที่ติดต่อราชการผิดท้องที่ต้องเสียเวลา และผิดหวังกลับไป ประกอบกับท้องที่ของเขต (อำเภอ) นี้มีเพียง 2 แขวง (ตำบล) ซึ่งไม่ตรงกับตามที่กำหนดในพระ

ราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ว่าด้วยการตั้งอำเภอ และกิ่งอำเภอ ซึ่งควรมีหลายตำบล รวมทั้งข้อเสียอื่น ๆ หลายประการ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตพญาไท เขตห้วยขวาง และเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2521 ขึ้น โอนแขวงดินแดง เขตพญาไท และแขวงสามเสนนอก เขตบางกะปิ มาขึ้นกับแขวงสามเสนใน และแขวงมักกะสัน เขตพญาไท ตามลำดับ โดยมีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2525 มีเนื้อที่ 22.838 ตารางกิโลเมตร หลังจากโอนพื้นที่เพิ่มแล้วจึงได้สร้างอาคารที่ว่าการเขตห้วยขวางเพิ่มเติม เป็นอาคาร 4 ชั้น โดยก่อสร้างเสร็จเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2521 โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 8 งาน คืองานปกครอง งานทะเบียน งานโยธา งานอนามัย งานรายได้ งานรักษาความสะอาด งานศึกษาธิการ และงานคลัง

ต่อมา ท้องที่เขตห้วยขวางมีพลเมืองอยู่อาศัย และประกอบธุรกิจเพิ่มมากขึ้น ท้องที่บางแขวงอยู่ห่างไกลจากสำนักงานเขต เจ้าหน้าที่ออกตรวจตราดูแลความทุกข์สุขของราษฎรไม่ทั่วถึงประกอบกับสำนักงานเขตห้วยขวางปัจจุบันมีสภาพที่คับแคบไม่สมดุลกับจำนวนราษฎรที่ไปขอรับบริการ เป็นเหตุให้เกิดความแออัด และความล่าช้าในการให้บริการสาธารณะ และเพื่อประโยชน์ในด้านการปกครอง การบริหารและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในท้องที่เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานครจึงตั้ง “สำนักงานเขตห้วยขวาง สาขาดินแดง” ขึ้น โดยประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่องตั้งสำนักงานเขตห้วยขวาง สาขาดินแดง ลงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2531 ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2532 เป็นต้นไป มีอาคารที่ทำการตั้งอยู่ ณ อาคารเลขที่ 99 ถนนมิตรไมตรี ใกล้ศูนย์

เขาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) แขวงดินแดง ทำหน้าที่ให้บริการเฉพาะ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่แขวงดินแดง ส่วนประชาชนที่มีภูมิลำเนาในท้องที่ แขวงห้วยขวาง แขวงบางกะปิ และแขวงสามเสนนอก ให้ติดต่อขอรับบริการที่สำนักงาน เขตห้วยขวางเดิม โดยสำนักงานเขตห้วยขวาง สาขาดินแดง จะเปิดให้บริการงานของ สำนักงานเขตทุกประเภท ยกเว้นงานด้านสวัสดิ สรรพากร การทะเบียนพินัยกรรม การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในสังหาริมทรัพย์บางประเภท การจดทะเบียนครอบครัว (จดทะเบียนสมรส จดทะเบียนหย่า จดทะเบียนรับรองบุตร จดทะเบียนรับ บุตรบุญธรรม จดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม บันทึกแสดงฐานะภริยาและบันทึกฐานะ แห่งครอบครัว) ซึ่งจะต้องไปขอรับบริการที่สำนักงานเขตห้วยขวางเช่นเดิม

ในช่วงปี พ.ศ. 2534 เขตห้วยขวางมีอัตราการขยายตัวของประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว โดยมีประชากรถึง 266,604 คน ซึ่งเป็นประชากรของเขตที่มากที่สุดในจำนวน 38 เขตปกครองในขณะนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการให้บริการกับ ประชาชน คณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครจึงได้แบ่งแยกพื้นที่และประชากรบางส่วนของเขตห้วย ขวาง เขตพญาไท เขตราชเทวี จัดตั้งเป็นเขตดินแดง โดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตพญาไท เขตราชเทวี เขตห้วยขวางและตั้งเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2536 โดยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นไป เขตห้วยขวาง จึงเหลือพื้นที่เพียง 15,010 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 80,812 คน ประกอบด้วยเขตปกครอง 3 แขวง คือ แขวงสามเสนนอก แขวงห้วยขวาง และแขวงบางกะปิ

แนวเขตการปกครอง

ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตจตุจักร เริ่มต้นจากจุดบรรจบระหว่างแนวขอบทางของ ถนนรัชดาภิเษกด้านตะวันออก กับคลองน้ำแก้วฝั่งเหนือไปทางทิศตะวันออกตามคลองน้ำแก้วฝั่งเหนือ บรรจบกับคลองน้ำแก้วฝั่งตะวันออก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตบางกะปิเริ่มต้นจากจุดบรรจบระหว่างคลองน้ำแก้วฝั่งเหนือกับคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันออก ไปทางทิศใต้ตามคลองลาดพร้าวฝั่งตะวันออก บรรจบคลองแสนแสบฝั่งตะวันออก ไปทางทิศใต้ตามคลองแสนแสบฝั่งตะวันออก ถึงแนวคลองแสนแสบที่ปากคลองคลองตัน

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตคลองเตย เริ่มต้นจากคลองแสนแสบฝั่งเหนือที่ปากคลองคลองตัน ไปทางทิศตะวันตกตามแนวคลองแสนแสบฝั่งเหนือ บรรจบแนวขอบทางของ ถนนอโศก-ดินแดง ด้านตะวันออก

ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตราชเทวีและเขตดินแดง เริ่มต้นจากจุดบรรจบระหว่างคลองแสนแสบฝั่งเหนือกับแนวขอบทางของถนนอโศก-ดินแดง ด้านทิศตะวันออกไปทางทิศเหนือตามแนวขอบทางของถนนอโศก-ดินแดง และถนนรัชดาภิเษกด้านตะวันออก บรรจบคลองน้ำแก้วฝั่งเหนือ

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 และศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 เฉพาะในพื้นที่

เขตห้วยขวางนั้น เนื่องจากพื้นที่เขตห้วยขวางเป็นพื้นที่ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของประชากรสูงมาก และได้มีการแบ่งแยกพื้นที่เขตการปกครองออกไป ทำให้มีผลกระทบและเปลี่ยนแปลงต่อจำนวนของผู้มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวมผลกระทบถึงตัวผู้สมัครรับการเลือกตั้งเองด้วย โดยในปี พ.ศ. 2534 พื้นที่เขตห้วยขวางมีอัตราการขยายของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประชากรจำนวน 266,604 คน ซึ่งเป็นจำนวนประชากรที่มากที่สุดเป็นจำนวน 38 เขตการปกครองในขณะนั้น จึงได้มีการแบ่งแยกพื้นที่และประชากรบางส่วนของเขตห้วยขวาง จัดตั้งเป็นเขตดินแดงโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย มีผลตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2537 พื้นที่เขตห้วยขวาง ในปัจจุบันเป็นพื้นที่ซึ่งกำลังมีความเจริญอย่างรวดเร็วมาก มีสถานที่ราชการ สถานีโทรทัศน์ ธนาคาร สำนักงานใหญ่ ห้างสรรพสินค้า บริษัท โรงแรม สถานบันเทิง และในอนาคตเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟฟ้าของกรุงเทพมหานคร ประกอบกับตัวของนักศึกษาวิจัยเองมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เขตห้วยขวาง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องนี้

พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กทม. ที่ผ่านมาน่าสนใจ

เขตเลือกตั้งที่ 5 ประกอบด้วย เขตห้วยขวาง เขตคลองตัน และแขวงคลองเตยของเขตพระโขนง มีหน่วยเลือกตั้ง 258 หน่วย

เขตห้วยขวาง 57 หน่วย แขวงดินแดง 66 หน่วย แขวงสามเสนนอก 19 หน่วย แขวงบางกะปิ 11 หน่วย

เขตพระโขนง มีหน่วยเลือกตั้ง 105 หน่วย แยกออกเป็นรายแขวงได้ ดังนี้ แขวง
คลองตัน 51 หน่วย แขวงคลองเตย 54 หน่วย

หน่วยการเลือกตั้งที่ 5 มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากเขตอื่น ๆ คือ เป็นเขตที่มี
ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น มีทั้งประชาชนชาวพลัดของการเคหะชุมชนแห่งประเทศไทย
และประชาชนชาวชุมชนแออัดในแขวงห้วยขวางและแขวงดินแดงของเขตห้วยขวาง ชุมชน
แออัดที่มีชื่อคือสลัมคลองเตยจำนวนประชากรของเขตเลือกตั้งมีทั้งหมด 272,858 คน
แต่มีผู้มาใช้สิทธิ 92,840 คน คิดเป็นร้อยละ 34.03 ของผู้มีสิทธิทั้งหมด เดิมเขตนี้เป็น
ของพรรคประชาธิปัตย์ แต่เมื่อปี พ.ศ. 2522 พรรคประชากรไทยซึ่งมี นายสุมิตร สุนทร
เวช น้องชายนายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย นายพิภพ อะลิตรัตน์
และนางเย็นจิตต์ ทรัพย์พัฒน์ ณ อยู่ชยา เมื่อการเลือกตั้ง 2526 นายดำรง ลัทธพิพัฒน์
พรรคประชาธิปัตย์ มีผลงานเรื่องพลัดการเคหะ นายแพทย์บุญเทียม เขมาภิรัตน์ พรรค
ประชากรไทย คุณหญิงกนก สามเสนวิล พรรคประชากรไทย เคยได้รับการเลือกตั้ง³
และหลังจากที่ นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. 2528 ดร.พิจิตต รัตตกุล
ก็ได้รับสมัครเข้ารับเลือกตั้งซ่อม และไม่ได้รับการเลือกตั้ง โดยได้คะแนน 24,777 คิด
เป็นร้อยละ 9.21 ซึ่งคะแนนไล่เลี่ยกับนายพิจิตต รัตตกุล มาก อันดับ 5 เป็นของพรรค
พลังธรรม คือ นายธวัชชัย สิทธิเดช ได้คะแนน 24,743 คิดเป็นร้อยละ 9.19 อันดับ 6
เป็นของพรรคประชากรไทย นายสมบูรณ์ เวสสุนทรเทพ ไม่ได้รับเลือกตั้ง ได้รับคะแนน
23,905 คิดเป็นร้อยละ 8.88 สังเกตว่าเขตนี้คะแนนตั้งแต่ผู้ได้รับเลือกตั้งมีคะแนนที่ไล่

³ “พรรคกิจสังคมเข้าร่วมรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์”, พรรคกิจสังคม (1 พฤษภาคม พ.ศ. 2526) : หน้า 10 - 11.

เลี้ยติดกันมาการแข่งขันแพหรือชนะย่อมจะต้องตื่นเต้นและสนุกสนาน และสังเกตว่าในปี พ.ศ. 2531 ประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 5 นี้ นอกจากคัดเลือกพรรคแล้วยังเน้นการเลือกบุคคลติดตามมาด้วย ดร.พิจิตต รัตตกุล ซึ่งมีคะแนนใกล้เคียงกับ นายสุรเชษฐ สีทิสัยเกษม พรรคประชากรไทย ได้ใช้นโยบายการหาเสียงโดยเน้นนโยบายการสานต่อโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เช่น โครงการผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียของโรงงานมันสำปะหลังเพื่อใช้ทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงในโรงงาน โครงการปรับปรุงพันธุ์ไหมของไทยใหม่⁴ ซึ่งกลยุทธ์ในการหาเสียงของ ดร.พิจิตต รัตตกุล ได้มีนางแคธริน นันทิทรรก ซึ่งเป็นพี่สาวแท้ ๆ ของ เบิร์ด ธงไชย แมคอินไตย์ นักร้องชื่อดังเป็นหัวคะแนน ตลอดจนนักวิทยาศาสตร์ที่ทำงานอยู่ตามห้องทดลองของหน่วยวิจัยต่าง ๆ จำนวนประมาณ 70 คน ได้กระจายเข้าพบประชาชนในเขตห้วยขวาง คลองตัน คลองเตย เพื่อชักชวนให้ประชาชนสนับสนุนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) พรรคประชาธิปัตย์⁵ และมีคะแนนคู่แข่งที่มีเพียงคนเดียวซึ่งเป็นผู้สมัครพรรคประชากรไทยในพื้นที่แคบนี้สูงมาก ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2529 ดร.พิจิตต รัตตกุล นำทีมประชาธิปัตย์เข้าสู่เส้นชัยทั้ง 3 คน คือ นายปรีดา กนกนาค นายเปี่ยม ลิมทอง

ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2531 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรวม 30 คน ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งคือ นายอุดมศิลป์ ศรีแสงนาม พรรคพลังธรรม โดยได้รับคะแนน 30,453 คิดเป็นร้อยละ 11.31 มาเป็นอันดับ 1 และผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาเป็นอันดับ 2 เป็นของพรรคพลัง

⁴ “พี่สาวเบิร์ด ระดมนักวิจัย ชูป้ายหาเสียงให้พิจิตต”, มติชน 11 (1 กรกฎาคม พ.ศ. 2531); หน้าพิเศษ 3.

⁵ เรื่องเดียวกัน.

ธรรม คือ ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยคะแนน 28,435 คิดเป็นร้อยละ 10.57 และนายพิจิตต รัตตกุล ได้คะแนน 25,832 คิดเป็นร้อยละ 9.60

เป็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง นายพิจิตต รัตตกุล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการเลือกวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 โดยมีคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดในการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมาในอดีตเคยได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 5 พื้นที่เขตห้วยขวางด้วยเช่นเดียวกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และวิเคราะห์ผลด้วยวิธีทางสถิติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ในพื้นที่เขตห้วยขวาง

การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากผู้ศึกษาวิจัยมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ได้จัดกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนกรุงเทพมหานครในเขตห้วยขวาง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 300 คน หรือกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ต่อผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 175 คนโดยประมาณ จากผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน 52,367 คน แบ่งตามจำนวนหน่วยเลือกตั้งในปัจจุบัน ซึ่งมีหน่วยเลือกตั้งจำนวน 62 หน่วย หน่วยละประมาณ 5 ราย รวม 72 ราย โดยในการแจกแบบสอบถามนั้น ผู้ศึกษาได้ออกไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้ซักถามประชาชนผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่ามีผู้ใดบ้างที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั้งสองครั้งที่ผ่านมาคือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ในพื้นที่เขตห้วยขวาง ในส่วนนี้ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคือ จำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) แบบที่ผู้ตอบตอบเอง (self administered) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบปลายปิด (close - ended questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศ อายุ การศึกษา รายได้เฉลี่ย อาชีพ การสนทนาปัญหาทางการเมืองกับผู้ใดบ้าง บ่อยครั้งหรือไม่ การได้รับข่าวสารการเลือกตั้ง การวัดมติมหาชน (โพลล์) มีส่วนต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รวม 15 ข้อ

ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่ 6 ถึงข้อที่ 15 เป็นคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องการสนทนาทางการเมือง ความสนิทสนมกับนักการเมือง ข่าวสารทางการเมือง การวัดมติมหาชน ความพอใจ สื่อสารที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

1. เพศ ประกอบด้วยเพศชายและเพศหญิง จำนวนใกล้เคียงกัน คือ รวม 300 คน และจัดแบ่งเป็นกลุ่มในการสอบถาม

2. อายุ จัดแบ่งออกเป็น 5 ช่วงอายุ เพื่อความเหมาะสมในการวิเคราะห์ คือ

1)อายุ 18-25 ปี 2)อายุ 26-30 ปี

3)อายุ 31-35 ปี 4)อายุ 36-40 ปี

5)อายุ 41 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา อาศัยระดับการศึกษาชั้นเรียนของระบบการศึกษา มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาร่วมด้วย แบ่งกลุ่มการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ

1)ประถมศึกษา 2)มัธยมศึกษา

3)ปวช. - ปวส. 4)ปริญญาตรี

5) ปริญญาโทขึ้นไป

4. อาชีพ จัดแบ่งกลุ่มอาชีพสำคัญออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

1)ข้าราชการ	2)พนักงานรัฐวิสาหกิจ
3)พนักงานบริษัทเอกชน นักธุรกิจ	4)นิสิต-นักศึกษา ครู อาจารย์
5)พ่อค้า แม่ค้ารายย่อย	6)ลูกจ้างและอื่น ๆ

5. รายได้ ตัวแปรในด้านของรายได้จัดแบ่งออกเป็น 6 ระดับ เป็นรายได้ต่อ

เดือนโดยประมาณ คือ

1)ต่ำกว่า 3,000 บาท	2)3,001-6,000 บาท
3)6,001-10,000 บาท	4)10,001-15,000 บาท
5)15,001-20,000 บาท	6)20,000 บาทขึ้นไป

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เฉพาะพื้นที่เขตห้วยขวาง ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 16 เป็นการวัดระดับความคิดเห็นจากความพอใจ การแก้ไขปัญหา การรณรงค์หาเสียง นโยบายทางการเมือง การติดป้ายโฆษณาหาเสียง คำขวัญหรือสโลแกนในการหาเสียง การปราศรัยในที่ชุมชน การสนทนาปัญหาทางการเมือง การปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และการซื้อเสียง

ในการวัดค่าตอบจากแบบสอบถามที่ได้รับจากการสำรวจในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้มาตรวัด (scale) ของ Likert โดยกำหนดมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์การให้คะแนนเป็นข้อความเชิงบวก (positive) กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>ผลคะแนน</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ตัวแปรในการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้

ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

และเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ดำเนินการโดยตัวผู้ศึกษาเอง และผู้ช่วยทำการวิจัยคือ เจ้าหน้าที่เทคนิค สำนักงานเขตห้วยขวาง โดยผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถามเอง จำนวน 300 ชุด จากประชาชนที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2539 จาก 62 หน่วยเลือกตั้ง

การประมวลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเป็นลำดับตามสมมุติฐานในการวิจัย โดยการพิจารณาลักษณะของข้อมูลและความเกี่ยวพันระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบและลงรหัสข้อมูล นำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการรายงานผลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และใช้ในการพิจารณาผลจากการศึกษาวิจัย

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้อธิบายค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามกลุ่มปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ การแก้ไขปัญหา การรณรงค์หาเสียง นโยบายทางการเมือง การติดป้ายโฆษณาหาเสียง คำขวัญหรือสโลแกนในการหาเสียง การปราศรัยในที่ชุมชน การสนทนาปัญหาทางการเมือง การปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และการชื่อเสียง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ค่า t-test , f-test

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05

4. ค่าความสัมพันธ์ chi-square โดยหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและหาความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรม การเลือกตั้ง ประชาชนกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญในการเลือกตั้งระดับชาติ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นคือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ระดับใดมากกว่ากัน